

POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI ANONİM ŞİRKETİ
EFEKTİF İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI
BİRİNCİ BÖLÜM
GENEL HÜKÜMLER

Amaç ve dayanak

MADDE 1 - (1) Bu Usul ve Esaslar, PTT İşyerlerince yerine getirilen efektif alım ve satım hizmetinin uygulanma usul ve şeklini tanzim amacıyla çıkarılmıştır.

(2) Bu Usul ve Esaslar, 09/05/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 25 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (h) bendine ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından çıkarılan 07/08/1989 tarih ve 89/14391 Karar numaralı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Usul ve Esaslar, PTT tarafından yetki verilen PTT İşyerlerince yabancı paraların alınarak, karşılığında Türk Parası ödenmesi ve Türk Parası alınarak, karşılığında yabancı para verilmesi işlemlerinin usul ve şeklini açıklamaktadır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) Anlaşmalı Banka: PTT İşyerlerince efektif işlemlerinde kuru uygulanan ve bu efektiflerin devredilebileceği bankayı,

b) Başmüdürlük: PTT Başmüdürlüğü'nü,

c) Döviz Alım Belgesi: Efektif alımları sırasında düzenlenen belgeyi,

ç) Döviz Satım Belgesi: Efektif satışları sırasında düzenlenen belgeyi,

d) Efektif: T.C. Merkez Bankasınca konvertibl olarak kabul edilen banknot şeklindeki nakit yabancı ülke paralarını,

e) Efektif Alış Kuru: Efektiflerin alımı işleminde kullanılan yabancı paranın Türk Parası cinsinden değerini,

f) Efektif Satış Kuru: Efektif satışlarında kullanılan yabancı paranın Türk Parası cinsinden değerini,

g) Efektif Spesimen Kataloğu: T.C. Merkez Bankasınca kabul edilen konvertibl efektifler için hazırlanan ve sahte efektifleri ayırt etmek amacıyla efektifler hakkında detaylı bilgilerin yer aldığı kataloğu,

ğ) Katkı Payı: Efektiflerin Anlaşmalı Bankaya devri sırasında anaparaya ilaveten alınan miktarı,

h) PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi'ni,

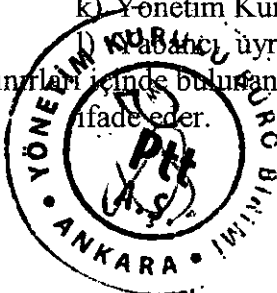
ı) PTTBank İşlem Belgesi: Havale bedellerinin kabul ve ödenmesinde veya çek hesaplarına ait yatırma, aktarma ve ödeme işlemlerinde ve başka bir hizmetin yerine getirilmesi yönündeki yazılı veya elektronik ortamda yaptıkları taleplerin yerine getirilmesi sonucu PTT tarafından üretilen dokümanı;

i) PTT İşyeri: Efektif işlemlerini yapmaya yetkili merkez müdürlükleri ve şubelerini,

j) Türk Parası: Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye'de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paraları,

k) Yönetim Kurulu: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Yönetim Kurulu'nu,

l) Yabancı uyruklu kişi: Yurt dışında yerleşik olup, herhangi bir sebeple Türkiye sınırları içinde bulunan yabancı pasaport hamili gerçek kişiler.
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Efektif Alım İşlemleri

Efektiflerin kimlerden alınacağı

MADDE 4 - (1) Efektif her getirenden alınır; yabancı veya T.C. uyruklu olması fark etmez. Ayrıca efektiflerin menşei, temin şekli, bozdurulmuş sebebi araştırılmaz, bu manaya gelebilecek herhangi bir soru sorulmaz.

Alınabilecek efektif miktarı

MADDE 5 - (1) Efektif alınmasında asgari ve azami bir sınır söz konusu değildir. Madeni yabancı para alınmaz; ödemelerde madeni Türk Parası verilebilir.

(2) Yüksek değerli bir kupürün bir kısmının bozdurulması şartıyla bir kısmının da aynı cinsten ve daha küçük değerde bir kupür olarak verilmesi talepleri de imkan nispetinde yerine getirilir. Örneğin; yüz avro değerindeki bir kupürün altmış avro kadarının Türk Parası, geri kalan kırk avro olarak ilgiliye verilmesi mümkündür.

Alınacak efektiflerin tespiti

MADDE 6 - (1) Getirilen efektifler ilgili personelce önce tanınır, gerektiğinde Efektif Spesimen Kataloğundan kontrol edilir, PTT İşyerinde sahte para ayırt etme cihazı var ise bu cihazdan geçirilerek, sahte olmadıkları ve ödenebilir oldukları tespit edilir. Bozulan yabancı paraların geçerli olduklarının tespiti önemli olup, en küçük bir şüphenin dahi kalmaması gerekir; bu bakımdan gerektiğinde civar bankaların bilgisine başvurulur.

(2) PTT İşyerlerine ibraz edilen efektifin satın alınabilir cinsten olduğunun tespitini müteakip, efektifin geçerli olup olmadığı araştırılır.

(3) Bunun için, "Efektif Spesimen Kataloğu" kullanılır. Efektif Spesimen Kataloğunda, yabancı paranın fotoğrafıyla birlikte özelliklerini belirten kısa açıklamalar yer aldığından ibraz edilen efektif, Efektif Spesimen Kataloğundaki örnek fotoğrafla karşılaştırılarak kontrol edilir ve geçerli olduğundan emin olunduktan sonra alım yapılır. Böylece, dolaşımdan kalkmış veya sahte bir efektifin alımı engellenmiş olur.

(4) T.C. Merkez Bankasına tedavüle sunulduğu bildirilen efektiflere ait Spesimenler PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT işyerlerine duyurulur. Bu duyurular PTT işyerlerince Efektif Spesimen Kataloğunun ilgili sayfalarına takılır.

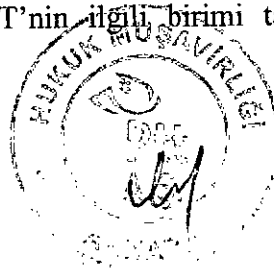
(5) Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri bulunan yabancı paraların dolaşımdan kaldırıldıkları PTT İşyerlerine duyurulduğunda, bu yabancı paralara ait föyler Efektif Spesimen Kataloğundan çıkarılır.

(6) Satın alınan efektiflerin hangi ülkeye ait olduklarına özellikle dikkat edilir, Efektif Spesimen Kataloğunda veya tebliğlerde/duyurularda belirtilen özelliklere uymayan efektifler kesinlikle satın alınmaz.

(7) PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT işyerlerine duyurulan Spesimenler, PTT işyerlerince doküman haline getirilir ve Efektif Spesimen Kataloğları güncel tutulur.

(8) Efektif Spesimen Kataloğundaki föyler ile Spesimenlerin bildirildiği tebliğler/duyurular aylık olarak karşılaştırılır, noksan föyler ile Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri olmamakla birlikte dolaşımda olan efektiflerin özelliklerini belirleyen tebliğlerden/duyurulardan eksik olanlar tamamlanır.

(9) Efektif Spesimen Kataloğu, PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT'nin intranet adresinde güncel tutulur.

Kabul edilmeyecek efektifler ve sahte efektifler

MADDE 7 - (1) Aşağıda belirtilen özelliklerden herhangi birini taşıyan efektifler, PTT İşyerlerinde hiçbir şekilde alınmaz.

a) Madeni para şeklindeki yabancı paralar,

b) Dolaşımdan kaldırıldığı duyurulan efektifler,

c) Çeşitli tebliğlerle alış ve satışlarının sınırlandırıldığı, Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri bulunmakla birlikte ait oldukları ülkelerce ülke dışına çıkışının veya ülkeye girişinin yasaklandığı bildirilen efektifler,

ç) Yırtık ve noksan olan efektifler,

d) Çeşitli maddelerle yapııştırılmış olan efektifler (selobant vb.).

(2) Ancak ibraz edilen efektiflerin;

a) Geçerlilikleri bozulmayacak şekilde, katlanma yerlerinin biraz aşınmış olması,

b) Baskı çerçevesinin dış kısmında bulunan ya da iç kısmında olup, toplu iğne başı büyüklüğünü geçmeyen yırtık veya noksanlık bulunması,

c) Üzerinde kontrol unsurlarını kapatmayacak şekilde amblem, kaşe veya işaret bulunması hallerinde alınmalarında herhangi bir sakınca bulunmaz.

(3) Şüphelenilen efektifler mümkün olduğunca orijinalleri ile karşılaştırılır. Gerçeklik emareleri;

a) Kağıt özellikleri,

b) Uygulanan baskı tekniği ve basılan portreler, olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

(4) Tüm gerçek paralar üzerindeki şekiller, ince çizgilerden oluşur ve bu çizgiler kesintisizdir. Portreler çok temiz çalışılmıştır. Sahte efektiflerin ise çizgileri kaba, renkleri solgundur. Genellikle arka yüzleri ön yüzlerinden daha kötü işlenmiştir.

(5) Özellikle Amerikan Doları ve Avro cinsinden sahte efektiflerin piyasaya çok sayıda sürüldüğü göz önünde bulundurularak, bu cins efektifler alınırken;

a) Baskı ve kağıt kalitesinin kontrolüne,

b) Gerçek efektiflerde olması gereken (mavi, kırmızı ve siyah renkte, eğri, kısa) kılcal iplikçiklerin mevcut olup olmadığına,

c) Sahte efektiflerde genellikle düzgün olmayan seri ve sıra numaralarının muntazam basılıp basılmadığına,

ç) Efektif tutarının rakam ve yazıyla aynı olup olmadığına, özellikle dikkat edilir.

(6) Yapılan kontrol sonucunda, orijinal olduğu konusunda şüpheye düşülen efektif alınmaz.

(7) İbraz edilen efektifin sahte olduğunun tespiti halinde, efektif, sahibine iade edilmeden durum kolluk kuvvetlerine bildirilir. Ayrıca PTT'nin ilgili birimine de yazılı bilgi verilir.

(8) PTT İşyerince alınan, ancak daha sonra şüpheli görülerek Anlaşmalı Banka tarafından alınmayan efektifler, bir zarf içine konularak, Başmüdürlük görüşü ile birlikte bir yazı ekinde PTT'nin ilgili birimine iletilir.

(9) PTT tarafından, gerekli görülmesi halinde T.C. Merkez Bankası'nın görüşüne başvurulur. Efektifin sahte olduğunun anlaşılması halinde ilgili Başmüdürlüğe gerekli bildirimde bulunulur.

Uygulanacak kur

MADDE 8 - (1) PTT İşyerlerine yabancı para getirilip karşılığında Türk Parası istendiğinde, uygulanacak kur efektif alış kurudur.

(2) Efektif işlemlerinde; kur girişi ana sistem üzerinden yapıldığından ve dolayısıyla kur girişi ile ödenecek Türk Parası miktarı sistem üzerinden hesaplandığından, ilgili ekran üzerinden alınan bilgilere göre gerekli işlemler yapılır.

Vergiler ve katkı payı

MADDE 9 - (1) Efektif alım işlemi, ne yabancı para bozduran açısından ne de PTT bakımından damga vergisine tabi değildir. Ancak bozulan efektif karşılığında PTT tarafından belirlenen oranda Katkı Payı alınabilir. Bu durumda Katkı Payı düşüldükten sonra kalan miktar efektif bozdurana ödenir. Efektif bozdurandan Katkı Payı alınması halinde alınan Katkı Payı miktarı PTTBank İşlem Belgesinde mutlaka belirtilir.

Döviz alım belgesi düzenlenmesi

MADDE 10 - (1) Döviz Alım Belgesi olarak PTTBank İşlem Belgesi kullanılır.

(2) Efektif bedeli ödendikten sonra PTTBank İşlem Belgesi yazdırılır. Sistemden yazdırılan belgenin birinci nüshası efektif bozdurana verilir; ikinci nüsha ise PTT İşyerlerinde saklama süresi boyunca muhafaza edilir.

(3) Efektif bozduranın belge istememesi halinde efektif bozdurana verilecek nüsha iptal edilir, diğer nüsha aynı işleme tabi tutulur.

(4) Sisteme giriş sırasında efektif bozdurana ait bilgiler yazılmak zorunda değildir. Ancak talep halinde bu bilgiler mutlaka yazılır. Bu husus belge yazdırılmadan tespit edilir.

(5) Düzenlenecek PTTBank İşlem Belgesinde, efektif bozduranın isim vermek istememesi halinde ilgilinin beyanıyla yetinilir.

(6) Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi hakkındaki 5549 Sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin 09.01.2008 tarihli ve 26751 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler hakkındaki Yönetmelikte belirtilen hususlara göre, bu Usul ve Esaslarda belirlenen limitleri aşan tutarların alım ve satımında kimlik tespiti, bilgilerin muhafazası ve ilgili mercilere bildirim yükümlülükleri PTT'ce belirlenen kurallar çerçevesinde yerine getirilir.

(7) 5 inci maddenin ikinci fıkrasındaki gibi kısmi efektif bozma durumunda, PTTBank İşlem Belgesi bozulan miktar için düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Efektif Satış İşlemleri

Satışın kimlere yapılacağı

MADDE 11 - (1) Türkiye'de veya yurtdışında yerleşik yabancı ve T.C. uyruklu kişilere efektif satış serbesttir.

Uygulanacak kur

MADDE 12 - (1) PTT İşyerlerine Türk Parası getirilip karşılığında yabancı para istendiğinde, uygulanacak kur efektif satış kurudur.

[Handwritten signature]

(2) Efektif satış işlemlerinde; kur girişi ana sistem üzerinden yapıldığından ve dolayısıyla kur girişi, alınacak Türk Parası miktarı ile müşteriye verilecek efektif miktarı sistem üzerinden hesaplandığından, ilgili ekran üzerinden alınan bilgilere göre gerekli işlemler yapılır.

Yapılabilecek satış adedi

MADDE 13 - (1) Efektif satışı bir veya birden fazla PTTBank İşlem Belgesi düzenlenerek, ayrı ayrı yapılabilir.

(2) Efektif satışında asgari ve azami bir sınır söz konusu değildir. Madeni yabancı para talepleri karşılanmaz; efektif satışı karşılığında madeni Türk Parası alınabilir.

Döviz satım belgesi düzenlenmesi

MADDE 14 - (1) Döviz Satım Belgesi olarak PTTBank İşlem Belgesi kullanılır.

(2) Efektif satış işleminden sonra PTTBank İşlem Belgesi yazdırılır. Sistemden yazdırılan belgenin birinci nüshası yabancı para alana verilir; ikinci nüsha ise PTT İşyerlerinde saklama süresi boyunca muhafaza edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Efektiflerin devri

MADDE 15 - (1) Alınan efektifler, PTT'ce verilecek talimatlara göre "Alınan ve Satılan Efektif Aylık Döküm Cetveli" hazırlanarak, Anlaşmalı Banka şubesine devredilebilir.

(2) Efektifler Anlaşmalı Banka'ya devredilecekse, Anlaşmalı Banka ile yapılan protokol hükümlerinde belirlenen esaslara göre devir sağlanır.

(3) Efektif işlemi yapan PTT İşyerinin bulunduğu yerdeki Anlaşmalı Banka şubesi, Anlaşmalı Banka ile yapılan protokol hükümleri kapsamında efektifleri PTT İşyerlerinden alarak, karşılığını Türk Parası olarak Katkı Payı da dahil PTT'ye verir veya PTT'nin hesabına alacak kaydeder.

Katkı payı tahsili

MADDE 16 - (1) PTT İşyerlerince satın alınarak, Anlaşmalı Banka şubesine devredilen efektifler toplamına PTT ile Anlaşmalı Banka arasında kararlaştırılan oranda Katkı Payı ilavesi yapılır ve bu oran da Anlaşmalı Banka'dan alınır veya PTT'nin hesabına alacak kaydedilir.

Çalışma saatleri

MADDE 17 - (1) Efektif işlemleri mesai saatleri içinde PTT İşyerlerinden yapılır. Mesaisi normal çalışma saatlerinin dışına taşan PTT İşyerlerinde efektif işlemleri, açık kalan gişede yapılmaya devam eder.

İşyerlerinde efektif işlemi yapıldığının belirlenmesi:

MADDE 18 - (1) Efektif işlemi yapan PTT İşyerlerinin dışına, pencere, kapı gibi yerlere efektif alım satım işlemi yapıldığını belirlemek amacıyla "Efektif Alınır ve Satılır" ibarelerinin Türkçe ve yabancı dildeki karşılıklarını içeren bir veya birkaç levha asılır.

Kur bilgilerinin müşterilere duyurulması

MADDE 19 - (1) Efektif işlemi yapan PTT İşyerlerinde binanın iç veya dış kısmında bir veya birkaç kur tablosu halkın görebileceği şekilde asılabilir.

(2) PTT İşyerlerinde kurulu bulunan kapalı devre ekranlardan ve PTT'ye ait internet sitesinden efektif alış satış kurları görüntülenebilir.

Günlük kur listelerinin temini

MADDE 20 - (1) Ana sistem üzerindeki geçerli kur, PTT İşyerleri tarafından sistem üzerinden görülebildiği gibi çıktısı da alınabilir.

Kurların uygulama süresi

MADDE 21 - (1) Kur bilgileri, ana sisteme anlık olarak yansıtılır.

Belgelerin zayi edilmesi

MADDE 22 - (1) Efektif işlemleri sonrasında müşteriye verilen belgelerin zayi edilmesi sebebiyle yazılı başvurulması halinde sistem üzerinden yeni bir belge tanzim edilmez, müşteriye PTT İşyerinde muhafaza edilen belgenin bir örneği PTT İşyeri tarafından onaylanarak verilebilir.

Efektiflerin değiştirilmesi

MADDE 23 - (1) PTT İşyerlerine gelen aynı cins efektif kupürlerinin birbiriyle ya da daha küçük veya daha büyük kupürlerle değiştirilmesi talepleri kabul edilmez.

Alışı ve satışı yapılan efektifler

MADDE 24 - (1) Alışı ve satışı yapılacak efektifler, konvertibl efektifler üzerinden PTT'ce belirlenir.

(2) PTT, belirli bir konvertibl paranın sadece belirli işyerlerinden alımı ve satımı yapılması yönünde karar alabilir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 25 - (1) "Efektif Yabancı Para İşlemleri Rehberi" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 26 - (1) Bu Usul ve Esaslar, Yönetim Kurulu'nun onayını müteakip yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 - (1) Bu Usul ve Esasların hükümlerini PTT Genel Müdürü yürütür.

Cevdet YALÇINKAYA
PTTBank Daire Başkanı